

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ANTHONY ELLUL**

Seduta tas-26 ta' Settembru, 2013

Citazzjoni Numru. 530/2009

**Costruzioni Dondi S.p.A, socjeta estera registrata fl-
Italja fir-Registru ta' l-Intraprizi ta Rovigo numru:
0010328029**

Vs

Polidano Brothers Limited

Permezz ta' rikors gurantat prezentat fit-2 ta' Gunju 2009, l-attrici ppremettiet li:-

1. FI-10 ta' Mejju 2007 l-attrici dahlet fi ftehim mal-konvenuta sabiex ikun hemm kollaborazzjoni bejniethom fil-progett Malta South Sewage Treatment Plant (Works)

(CT165/2007 – CT 2084/2007), li nhareg mill-Korporazzjoni ghas-Servizzi ta' l-Ilma, permezz tad-Dipartiment tal-Kuntratti.

2. Skond klawzola 3.5 tal-ftehim il-partijiet ftehemu li l-infieq u spejjez ghandu jinqasam bejn il-partijiet b'mod proporzjonali ghall-persentaggi relattivi ta' kif kien mahsub li jinqasam ix-xoghol bejn il-partijiet.

3. Il-konvenuta kellha twettaq 40% tax-xoghol, li kien jirrigwarda kostruzzjoni.

4. Ghalhekk il-konvenuta ghandha thallas lill-attrici 40% tal-ispiza li ghamlet fit-tlestija tat-tender, u cjoe' 65,224. Din is-somma tirrizulta minn hames kontijiet mahruqa fil-perjodu bejn is-26 ta' Settembru 2007 u 27 ta' Dicembru 2007.

5. L-ewwel fattura kienet intbaghatet fis-26 ta' Settembru 2007 ghas-somma ta' 20,000. Wara hargu fatturi ohra.

6. Il-fatturi huma gustifikati u qatt ma gew kontestati.

Ghalhekk l-attrici talbet li l-konvenuta tigi kkundannata thallasha s-somma ta' hamsa u sittin elf mitejn u erba' u ghoxrin ewro (€65,224).

L-attrici talbet ukoll li l-kawza tinstema' bil-dispensa tas-smiegh (Artikolu 167-170 tal-Kap. 12). Talba li giet michuda (fol. 28).

Permezz ta' twegiba guramentata prezentata fit-23 ta' Lulju 2009 (fol. 29) il-konvenuta wiegbet:

1. It-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi m'huwiex minnu illi l-attrici hija kreditrici tas-socjeta konvenuta fis-somma ta' hamsa u sittin elf mitejn u erbgha u ghoxrin ewro (€65,224) u dan kif ser jirrizulta waqt is-smiegh tal-kawza.

2. L-ispejjez m'ghandix taghmel tajjeb ghalihom il-konvenuta.

Il-qorti semghet il-provi u trattazzjoni u rat l-atti kollha.

Il-kaz jitratta dwar kuntratt iffirmit bejn il-partijiet in konnessjoni mal-progett *Malta South Sewage Treatment Plant* (fol. 5). Jirrizulta li ghal dan il-progett kien hareg tender, u jekk jintrebah il-kumpannija attrici kellha tiehu hsieb *“Mechanical and electrical works”* filwaqt li *“concrete, civil, earth, landscaping and builders works”* kellu jsir mill-kumpannija konvenuta. Fi klawzola numru 3.5 jinghad:-

“The PARTIES agree that, before offer presentation, the expenses incurred will be paid by each party. Both parties have to provide a schedule of pricing for the bid preparation. The said costs shall be shared proportionally as the agreed”.

L-attrici qeghda tippretendi hlas a bazi ta' din il-klawzola u ssostni li l-konvenuta kellha thallas 40% tal-ispejjez li ghamlet b'riferenza ghal servizzi li nghatat minn terzi. F'dan il-kuntest il-qorti tosserva:-

i. Il-konvenuta ddikjarat li *“[...] huwa minnu illi ai termini tal-Artikolu 3.5 tal-ftehim bejn il-partijiet dawn qablu illi l-infiq u l-ispejjez jinqasmu”¹*. Dikjarazzjoni li tikkontradici:-

(a) Dak li xehed Mario Gatt, accountant tal-kumpannija, meta qal li l-ftehim kien fis-sens li *“[...] kull kumpannija thallas il-parti tal-ispejjez taghha, b'dan infisser illi kull konsulent li jitqabbad fuq xoghol relatat mat-tender ghandu jithallas minn dik il-kumpannija li tkun qabditu...”* (fol. 91);

(b) L-argument tad-difensur tal-konvenuta li sar waqt it-trattazzjoni li l-ftehim kien fis-sens li kull parti kellha taghmel tajjeb ghall-ispejjez taghha, u f'dan ir-rigward ghamel riferenza ghall-klawzola 3.2.

Inoltre, jekk verament kull parti kellha taghmel tajjeb ghall-ispejjez taghha, x'kienet ir-raguni li fit-8 ta' Novembru

---

¹ Paragrafu 2 tad-dikjarazzjoni guramentata minn Charles Polidano stess (fol. 29).

2007 il-kumpannija konvenuta hallset il-kont tat-2 ta' Lulju 2007 li baghtet l-attrici (fol. 122-123) ? Dwar dan il-konvenuta ma kkummentatx. Għall-qorti dan il-pagament fih innifsu jfisser konferma li l-konvenuta accettat li thallas spejjez li għamlet l-attrici fl-istadju li wasslu għat-tender.

Inoltre, fil-fehma tal-qorti klawzola 3.5 hi cara fis-sens li l-ispejjez li jsiru biex jigi ppreparat it-tender kellhom jinqasmu bejn il-kontendenti skond il-persentagg li kull wiehed minnhom kellu tax-xogħol. Jekk wiehed kellu jinterpreta l-klawzola bil-mod li qegħda tagħmel il-konvenuta, fis-sens li kull parti għandha tagħmel tajjeb għall-ispejjez li għamlet qabel gie pprezentat it-tender, mela:-

- i. Il-pagament li għamlet il-kumpannija konvenuta lill-attrici ma kienx isir;
- ii. Ma kienx ikun hemm għalfejn fil-klawzola jingħad li:-

(a) *“Both parties have to provide a schedule of pricing for the bid preparation”.*

(b) *“The said costs shall be share proportionally as the agreed”.* Kliem li għall-qorti jfirssew biss li kull parti kellha tagħti kontribuzzjoni għall-ispejjez li tkun għamlet il-parti l-oħra.

ii. Hemm dizgwid dwar il-persentagg li Polidano Brothers Limited kellha tassumi mill-ispejjez. Fil-kuntratt jingħad biss: *“The said costs shall be shared proportionally as the agreed”.* Fit-tender jingħad li l-konvenuta kien ser ikollha 43% tax-xogħol li kellu jsir. Il-konvenuta argumentat li dak id-dokument ma fihx il-firma ta' rapprezentant ta' Polidano Brothers Ltd u għalhekk ma jorbotx. Madankollu l-qorti hi tal-fehma li fuq bazi ta' probabilita' l-konvenuta kellha tkun responsabbli għal 40%, u dan meqjus li:-

(a) It-tender kien sar fi zmien meta l-kontendenti kienu qegħdin jikkoperaw ma' xulxin. Għalhekk hu verosimili li l-persentagg dikjarat fit-tender kien qiegħed jirrifletti dak li ftehemu l-partijiet;

(b) Jirrizulta li l-konvenuta kienet hallset is-sehem taghha minn kont datat 21 ta' Mejju 2007 mahrug mid-ditta S.I.T.A. s.a.s (fol. 32). Fil-fatt hallset €8,000 (fol. 83) wara li l-attrici harget kont datat 2 ta' Lulju 2007 (fol. 122) bin-numru 262. Il-hlas hu 40% tal-kont fis-somma ghal €20,000. Jidher li l-konvenuta ma hallsitx sehem mit-taxxa (I.V.A).

(c) Charles Polidano kkonferma li min-naha tieghu kien ta garanzija ta' 43% (fol. 113). Kompla jghid: *"L-ispiza f'dan it-tip ta' progett mhux il-konkrit, imma il-makkinarju li ghandek bzonn biex thaddem dan it-tip ta' impjant. Naf li kienu saru xi costings bejn in-nies ta' Dondi u n-nies tieghi, fosthom il-perit u dan wasslu ghall-persentagg ta' 43%".*

iii. Waqt it-trattazzjoni d-difensur tal-kumpannija konvenuta argumenta li ma saret l-ebda prova li l-attrici kienet hallset il-kontijiet li minnhom qeghda tippretendi rimbors ta' 40% minghand il-konvenuta. Pero Alessandro Rondina, fis-seduta tal-10 ta' Ottubru 2010, ikkonferma li kienu hallsu lit-terz li ta servizz. Waqt is-smiegh tal-kawza qatt ma gie kkontestat li l-attrici kienet hallset. M'ghandux ikun li argument simili jitqajjem ghall-ewwel darba waqt it-trattazzjoni. F'kull kaz anke jekk il-hlas ghadu ma sarx, dan hu debitu fil-partrimonju tal-attrici u ghandha jedd tirkuprah.

iv. Waqt it-trattazzjoni d-difensur tal-konvenuta argumenta wkoll li b'applikazzjoni tal-klawzola 4.1 (*Duration of the Agreement*) l-attrici ma setatx tippretendi hlas. Gialadarba t-tender ma ntrebahx u fi klawzola 4.1(b) jinghad li f'tali eventwalita *"The subcontractor Agreement shall be considered resolved by right and without the necessity of any formalities..."*, isostni li m'hemmx obligazzjoni li thallas xi parti mill-ispejjez li ghamlet l-attrici. F'dan ir-rigward il-qorti tosserva:-

(a) Dan hu argument iehor li sar ghall-ewwel darba waqt it-trattazzjoni. Haga li ma tistax issir;

(b) Fi klawzola 4.1 ma jinghadx li f'kaz li t-tender ma jintrebahx, il-kuntratt jitqies bhala li qatt ma ezista. Meta d-

Direttur tal-Kuntratti habbar li Dondi kienet giet skwalifikata, l-obbligazzjoni tal-hlas tal-ispejjez kienet diga' twieldet. Ovvjament ladarba t-tender ma ntrebahx, ir-relazzjoni guridika bejn il-kontendenti ma setatx tkompli. Rilevanti wkoll hu dak li jinghad fi klawzola 9.3: *"It is intended that the liability of the Parties for the fulfilment of their obligations during the existence of this Agreement, including the duty of confidentiality and the dispute resolution clause, shall survive after the resolution of this agreement."* (fol. 14). Klawzola li tkompli tikkonferma li tibqa' r-rabta kuntrattwali ghal dak li gara fl-istadju qabel intefa' t-tender.

(c) Fi klawzola 9.1 jinghad: *"Suspensive condition: the efficacy of this Agreement, exclusively and with relation to the obligations of the PARTIES after the presentation of the OFFER, is subordinate to the awarding of the CONTRACT to DONDI"* (fol. 14). L-obbligazzjonijiet meritu ta' din il-kawza ghandhom x'jaqsmu mal-obbligi ta' qabel giet prezentata l-offerta u ghalhekk mhux milquta minn din il-klawzola.

v. Il-konvenuta qalet ukoll li skond klawzola 3.5, *"Both parties have to provide a schedule of pricing for the bid preparation"*. Peress li din is-sentenza qeghda fil-klawzola li tirrelata ghall-ispejjez li kellhom isiru fit-thejjija tat-tender, il-qorti tifhem li ghandha x'taqsam mal-istess suggett. Il-qorti ssahhah il-fehma taghha meqjus li fil-kuntratt jinghad li fl-ezekuzzjoni tal-progett: *"Each Party shall bear all the expenses for carrying out the works assigned to them, and shall make the respective payment to the suppliers and to any sub-contractors."* (klawzola 3.2). Il-konvenuta ssostni li din l-iskeda ta' prezzijiet qatt ma giet skambjata bejn il-partijiet, u kull parti hallset l-ispejjez tagha. Il-qorti tosserva:-

(a) Il-hlas li qeghda tippretendi l-attrici m'huwiex ghal xoghol li sar minn dipendenti taghha imma minn terzi;

(b) Jibqa' 'l fatt li fil-bidu ta' Novembru 2007 il-kumpannija konvenuta hallset l-ewwel kont li kien intbaghat. Ir-raguni tghidlek li kieku l-ftehim kien li kull parti taghmel tajjeb ghall-ispejjez taghha, il-konvenuta ma kenitx ser thallas €8,000. Prova li tikkontradici dak li qal

Mario Gatt li *"jekk ma tiehux it-tender kullhadd jibqa' b'dak li ha"* (fol. 117).

(c) Il-fatturi kienu qeghdin jintbaghatu lill-konvenuta, ovvjament ghaliex l-attrici kienet qeghda tippretendi l-hlas. Ghalkemm il-konvenuta tghid li kull parti kellu jhallas l-ispejjez li ghamel, ma rressqet l-ebda prova li kkontestat il-kontijiet meta rcevithom.

(d) Il-fatt li setghet ma nghatatx l-iskeda ta' prezzijiet, ma jfissirx li l-attrici tilfet il-jedd li titlob lill-konvenuta milli taghti l-kontribut taghha ghall-spejjez li m'hemmx kontestazzjoni li saru fit-thejjija tat-tender.

vi. Is-sehem li ghandha thallas il-konvenuta mill-kontijiet hawn taht imsemmija huma s-segwenti:-

(a) ASTEM S.c.r.l. Kont numru 3 datat 1/7/2007 (fol. 58) €8,000;

(b) S.I.T.A s.a.s. Kont numru 14 datata 31/7/2007 (fol. 54) €20,000;

(c) Arch. Pasquale Pellicano Kont numru 2 datat 25/9/2007 (fol. 56) €492;

(d) Arch. Rosina Petrolo Kont numru 2 datat 25/9/2007 (fol. 57) €492;

(e) S.I.T.A s.a.s Kont numru 20 datata 8/10/2007 (fol. 55) €20,000;

L-attrici tippretendi wkoll is-somma ta' €16,000 bhala sehem il-konvenuta mill-ispejjez li saru biex inghatat Letter of Credit. Fil-prospett prezentat fl-20 ta' Ottubru 2010 (fol. 63) spjegat: *"Infatti it-tender in kwistjoni kien jitlob, a parti l-bind bond, illi l-offerenti jipprezentaw credit facility fl-ammont ta' ghoxrin miljun Euro (€20,000,000). L-ammont sabiex tinhareg din il-letter of credit thallas kollu kemm hu (100%) mis-socjeta attrici. Infatti s-socjeta attrici hallset l-ammont ta' €40,000 lis-socjeta bankarja Uni Credit (Rovigo) nhar il-5 ta' Settembru 2007"* (fol. 64). Fatt li ma gewx kontradetti mill-konvenuta. F'dan ir-rigward l-attrici pprezentat dikjarazzjoni mahruqa minn UniCredit Corporate Banking (fo. 77) fejn hemm konferma li thallset is-somma ta' €40,000 bhala kummissjoni ghal *"Lettera di Disponibilita' di Linee di Affidamento"* ta' €20,000,000.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghalhekk is-somma li hi dovut mill-konvenuta hi ta' erba' u sittin elf disa' mija u erba' u tmenin ewro (€64,984).

Ghal dawn il-motivi l-qorti taqta' u tiddeciedi l-kawza billi tichad l-eccezzjoni tal-kumpannija konvenuta u tikkundannaha thallas lill-attrici s-somma ta' erba' u sittin elf disa' mija u erba' u tmenin ewro (€64,984), bl-imghax kif mitlub mid-data tal-fatturi (fol. 19-23).

Spejjez a karigu tal-kumpannija konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----